

Sygn. akt *XXVIII Cz 1555/22*

POSTANOWIENIE

Dnia 7 października 2022 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXVIII Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: ***SSO Aldona Szawrońska-Eliszewska***

po rozpoznaniu w dniu 7 października 2022 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa ***R. W.***

przeciwko ***(...) S.A. z siedzibą w W.***

w przedmiocie zażalenia pozwanego na postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie w sprawie XXVIII C 18106/21 z dnia 18 grudnia 2021r.

postanowił:

1. oddalić zażalenie,
2. wniosek o zwrot kosztów postępowania zażaleniowego pozostawić do rozpoznania w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

Sędzia Aldona Szawrońska-Eliszewska

Sygn. akt *XXVIII Cz 1555/22*

UZASADNIENIE

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Odwoławczego, Sąd rozpoznający wniosek o zabezpieczenie prawidłowo ocenił, że strona powodowa uprawdopodobniła zarówno samo roszczenie, jak i interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia.

Przede wszystkim udzielenie zabezpieczenia jest dopuszczalne nie tylko w sprawach o zasądzenie świadczenia, lecz także o ustalenie lub ukształtowanie prawa lub stosunku prawnego. Ponadto udzielenie zabezpieczenia nie musi zmierzać do zapewnienia wykonalności przyszłego orzeczenia, ale może mieć za zadanie umożliwienie lub ułatwienie osiągnięcia innego celu postępowania (art. 730¹ § 2 k.p.c.). Zgodnie z treścią art. 730¹ § 1 k.p.c. udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Na gruncie przepisów zawartych w art. 730 i nast. k.p.c., celem udzielenia zabezpieczenia jest zwiększenie skuteczności postępowania cywilnego poprzez zapewnienie, że pomimo upływu czasu koniecznego dla rozstrzygnięcia sprawy możliwe będzie osiągnięcie zamierzonych przez stronę celów tego postępowania. W tym też szeroko pojmowanym zakresie dokonywać należy oceny łącznego zaistnienia przesłanek określonych w art. 730¹ § 1 k.p.c., a warunkujących udzielenie zabezpieczenia w postaci uprawdopodobnienia roszczenia i interesu prawnego w uzyskaniu zabezpieczenia, zdefiniowanego w § 2 cytowanego przepisu. Przy czym art. 730¹ § 1 k.p.c. nie nakłada na stronę obowiązku udowodnienia dochodzonego roszczenia, czy też jego uprawdopodobnienia w stopniu graniczącym z pewnością, a wymaga jedynie, by prima facie istniała szansa na jego istnienie.

Strona pozwana formułując zarzuty zdaje się pomijać, że na potrzeby postępowania zabezpieczającego strona powodowa zobowiązana jest do uprawdopodobnienia roszczenia, nie zaś do jego udowodnienia. Postępowanie zabezpieczające stanowi przy tym przyspieszone, odformalizowane postępowanie, w ramach którego wymagane jest nie udowodnienie, lecz właśnie uprawdopodobnienie istnienia roszczenia podlegającego zabezpieczeniu i interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia, a zatem zgodnie z art. 243 k.p.c. nie jest konieczne zachowanie szczegółowych przepisów o postępowaniu dowodowym. Odformalizowany charakter uprawdopodobnienia wymaganego na potrzeby udzielenia zabezpieczenia roszczenia rzutuje na sposób oceny materiału dowodowego zaoferowanego na etapie składania wniosku o udzielenie zabezpieczenia. W zakresie pierwszej z wymienionych przesłanek należy uprawdopodobnić, iż w konkretnych okolicznościach faktycznych uprawnionemu przysługuje roszczenie podlegające ochronie w świetle obowiązujących przepisów prawa (vide: postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 10 października 2018 r. sygn. akt I ACz 1165/18).

Nie ma racji skarżący twierdząc, że w sprawie powodowie nie uprawdopodobnili roszczenia oraz nie mają interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia. Powodowie wykazali, że doszło między nimi a pozwanym do zawarcia spornej umowy, z którą wiążą się okoliczności wskazane w pozwie. Załączyli do pozwu umowę oraz inne dokumenty, z których wynikają warunki udzielenia i spłaty kredytu.

Powodowie wskazali, że stosunek prawny nawiązany pomiędzy stronami został ukształtowany w oparciu o wzorzec umowy. W przekonaniu strony powodowej wzorzec umowy zastosowany przez pozwanego Bank zawiera klauzule abuzywne wskutek czego umowa ta jest nieważna jako niemożliwa do wykonania (po eliminacji niedozwolonych zapisów).

Na podstawie przedmiotowej umowy pozwany bank udzielił stronie powodowej kredytu w kwocie 98 458, 01 zł indeksowanego kursem CHF (§ 1 ust. 1 Umowy). Zgodnie z umową w dniu wypłaty kredytu lub każdej transzy kredytu kwota wypłaconych środków była przeliczana do CHF według kursu kupna walut określonego w Tabeli Kursów – obowiązującego w dniu uruchomienia środków (§ 9 ust 2 Umowy). Natomiast wysokość zobowiązania jest ustalana jako równowartość wymaganej spłaty wyrażonej w CHF – po jej przeliczeniu według kursu sprzedaży walut określonego w „Bankowej tabeli kursów walut dla kredytów dewizowych oraz indeksowych kursem walut obcych” do CHF obowiązującego w dniu spłaty (§ 10 ust 3 Umowy).

Powyższe zapisy zdaniem strony powodowej stanowią niedozwolone postanowienia umowne w myśl art. 385 (1) § 1 k.c.

Umowa nie określa wysokości rat w CHF a jedynie ich ilość. Postanowienia zawarte w umowie a dotyczące indeksacji nie odwołują się do ustalanych w sposób neutralny kursów CHF czy jakichś obiektywnych wskaźników, na które żadna ze stron nie ma wpływu. Zasady ustalania kursów zostały natomiast przekazane do wyłącznych uprawnień pozwanego, nie określając bliżej kryteriów ustalania ich wysokości.

Indeksacja kredytu na podstawie przedmiotowej umowy odbywa się w oparciu o tabele kursowe sporządzane przez pozwanego i to uprawnienie banku do określania wysokości kursów CHF na gruncie zawartej umowy nie doznaje formalnie żadnych określonych ograniczeń. W świetle orzecznictwa sądów - tego rodzaju klauzule indeksacyjne stanowią niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385(1) kc (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 22 września 2020 r., sygn. akt V ACa 143/20), konsekwencją czego jest konieczność uznania umowy za nieważną (vide: wyrok Sądu Najwyższy z 11 grudnia 2019 r., sygn. akt V CSK 382/18).

Biorąc pod uwagę materiał dowodowy zgromadzony w sprawie, należy przyjąć za uprawdopodobnione, że opisana w pozwie umowa jest nieważna. Wskazują na to ww. zapisy, które pozwalają pozwanemu bankowi na swobodne kształtowanie wysokości świadczenia należnego mu od powodów jako kredytobiorców. Tak ukształtowana umowa byłaby sprzeczna z art. 353(1) k.c., naruszając naturę zobowiązania, a przez to nieważna z mocy art. 58 § 1 k.c.

Na mocy postanowień przedmiotowej umowy kredytowej doszło do powstania między stronami długotrwałego stosunku prawnego, który dotychczas nie został wykonany. Ewentualne uwzględnienie roszczeń kredytobiorcy

o zapłatę (zwrot) należności spełnionych dotychczas na rzecz banku nie regulowałoby w sposób definitywny wzajemnych relacji stron. Wniosek przeciwny byłby zasadny tylko przy przyjęciu, że prawomocne orzeczenie sądu wiąże nie tylko w zakresie sentencji, ale również motywów rozstrzygnięcia, co do czego nie ma jednak zgody w orzecznictwie i doktrynie (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z 9 stycznia 2019 r., sygn. I CZ 112/18, w którym wskazano, że „W zależności bowiem od poglądu prezentowanego przez poszczególne składy orzekające w procesach o inne roszczenia z tego samego stosunku prawnego, kwestia oceny mocy wiążącej prawomocnego orzeczenia może być różnie rozstrzygana. Skutkuje to brakiem pewności sytuacji prawnej strony.”). Tymczasem stwierdzenie nieważności umowy przesądza nie tylko o (ewentualnej) możliwości domagania się zwrotu już spełnionych świadczeń. Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z 28 października 2018 r., sygn. I ACa 623/17, „Orzeczenie stwierdzające nieważność umowy niweczy jej skutki ex tunc i z uwagi na związanie zarówno stron, jak i innych sądów jego treścią z mocy art. 365 § 1 kpc, jako swoisty prejudykat, ma istotne znaczenie dla dalszych czynności stron w związku ze spłacaniem kredytu przez powoda.” Rozstrzyga w sposób ostateczny o braku obowiązku spełniania na rzecz banku świadczeń w przyszłości, a więc o nieistnieniu obowiązku spłaty kolejnych rat kredytu. Jedynie zatem ustalające orzeczenie sądu znosi więc wątpliwości stron i zapobiega dalszemu sporowi o roszczenia banku wynikające z umowy. Na tym zaś polega interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. Wbrew tradycyjnemu rozumieniu tego przepisu możliwość dochodzenia zapłaty stanowczo nie jest wystarczająca.

W ocenie Sądu Odwoławczego strona powodowa uprawdopodobniła również interes prawny w zabezpieczeniu roszczenia, a zarzuty strony pozwanej kwestionujące prawidłowość ustaleń Sądu rozpoznającego wniosek o zabezpieczenie w tym zakresie nie mogą zyskać akceptacji.

Powodowie posiadają interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia ze względu na brak możliwości osiągnięcia celu postępowania, jakim jest zaprzestanie dalszej płatności wysokich rat z umowy, której ważność jest podważana w pozwie. Wysoki stopień prawdopodobieństwa istnienia oraz zasadności roszczenia nakazuje Sądowi przyjęcie, że brak jakiegokolwiek zabezpieczenia poważnie utrudniłby w przyszłości osiągnięcie wskazanego wyżej celu postępowania oraz może narazić go na dodatkowe straty finansowe, w związku z koniecznością dokonywania dalszych wysokich spłat rat kredytowych.

Pozew inicjujący niniejsze postępowanie zmierza do uniknięcia dokonywania przez powodów nienależnych wpłat na rzecz pozwanego banku, wynikających z podważanej umowy kredytowej. W tym miejscu podkreślenia wymaga fakt, że jak wynika z załączonej do akt dokumentacji, kapitał kredytu udzielonego powodom przez pozwanego został już spłacony.

Powtórzyć należy, że wobec wysokiego stopnia prawdopodobieństwa zasadności roszczenia powodów niezasadne byłoby utrzymywanie obowiązku dokonywania dalszych spłat i tym samym pogłębiania wysokości nienależnego bankowi świadczenia. Pozwany powinien bowiem wziąć pod rozwagę, że dalsze wpłaty mogą powiększyć kwotę podlegającą rozliczeniu w przypadku uwzględnienia roszczenia powodów przez Sąd.

Tym samym taki sposób zabezpieczenia roszczenia powodów może zapobiec powstaniu po ich stronie szkody, a w przypadku uznania słuszności przedmiotowego powództwa pozwoli w konsekwencji uniknąć konieczności prowadzenia kolejnych postępowań sądowych.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił zażalenie na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

Sędzia Aldona Szawrońska-Eliszewska

ZARZĄDZENIE

(...)

Sędzia Aldona Szawrońska-Eliszewska Warszawa, dnia 2 listopada 2022r.